

Årsredovisning 2018

Konsumentkooperationens
pensionsstiftelse

Innehåll

Förvaltningsberättelse	3
-------------------------------------	----------

Finansiella rapporter

Resultaträkning	8
Balansräkning	9
Rapport över förändring i eget kapital	10

Noter

Not 1. Redovisnings- och värderingsprinciper	11
Not 2. Resultat från värdepapper och fordringar	12
Not 3. Förvaltningskostnader	12
Not 4. Skatt	12
Not 5. Aktier och andelar i koncernföretag.....	13
Not 6. Aktier och andelar i intressebolag	13
Not 7. Lån till koncernföretag	13
Not 8. Lån till intresseföretag	14
Not 9. Placeringsstillgångar	14
Not 10. Lånefordringar.....	14
Not 11. Redovisat värde per kategori av finansiella instrument	15
Not 12. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	15
Not 13. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter.....	15
Not 14. Ställda säkerheter	15
Not 15. Eventualförpliktelser.....	15
Not 16. Anställda och personalkostnader.....	16
Not 17. Avstämning totalavkastningstabell.....	17
Not 18. Händelser efter balansdagen	17

Förvaltningsberättelse

Konsumentkooperationens pensionsstiftelse Org.nr 802001-8423

Styrelsen och verkställande direktören för Konsumentkooperationens pensionsstiftelse (Pensionsstiftelsen) med organisationsnummer 802001-8423, avger härmed årsredovisning för år 2018, Pensionsstiftelsens sjuttiosjätte verksamhetsår. Pensionsstiftelsen har sitt säte i Stockholm.

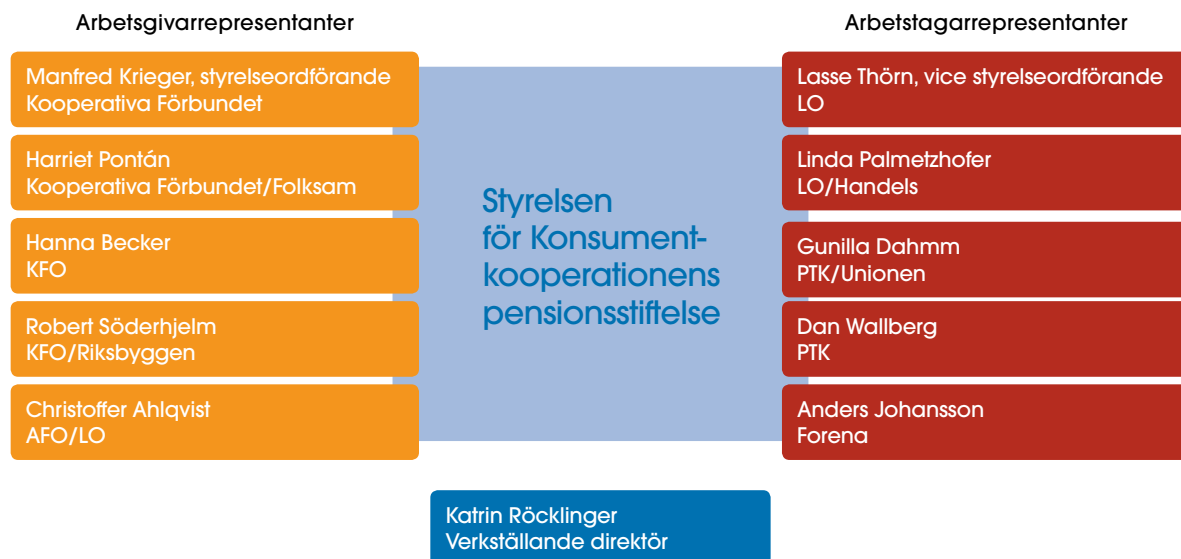
Ändamål

Pensionsstiftelsen är en gemensam pensionsstiftelse för kooperativa och folkrörelseägda företag och organisationer.

Pensionsstiftelsens ändamål är att trygga utfästelser om pension, som arbetsgivarna på grund av föreskrift i allmän pensionsplan eller på annat sätt lämnat till sina anställda. Varje arbetsgivare har en egen pensionsfond som utgör arbetsgivarens andel av pensionsstiftelsens totala förmögenhet.

Tillsynsmyndigheter för Pensionsstiftelsen är Länsstyrelsen i Stockholms län och Finansinspektionen. Verksamheten bedrivs med tillämpning av lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. Vid utgången av år 2018 fanns 261 aktiva pensionsfonder (fack) med saldon i Pensionsstiftelsen, fördelade på 247 arbetsgivare. Antalet destinatarer uppgick till 73 840.

Styrelse och verkställande direktör

Styrelseledmöterna väljs för ett år. Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande samt tillsätter verkställande direktör.

Arbetsgivarrepresentanter

Två ledamöter utses av Kooperativa Förbundet, två ledamöter utses av Arbetsgivarföreningen KFO och en ledamot utses av Arbetarrörelsens förhandlingsorganisation.

Arbetstagarrepresentanter

Två ledamöter utses av Landsorganisationen i Sverige, två ledamöter utses av Förhandlings- och samverkansrådet PTK och en ledamot av försäkringsbranschens fackförbund Forena (tidigare benämnt FTF).

Väsentliga händelser

Inom den av Pensionsstiftelsen delägda Gyllenforsen-koncernen har fastigheten Tranbodarne 11 med tillhörande markanvisning avyttrats och kontorsfastigheterna Blästern 6 och Roddaren 7 förvärvats. De förvärvade fastigheterna har ett underliggande värde om sammanlagt cirka 2 175 miljoner kronor och den avyttrade fastigheten cirka 1 530 miljoner kronor. Genom dessa affärer sänktes projektrisken i Pensionsstiftelsens fastighetsportfölj samtidigt som exponeringen mot förvaltningsfastigheter i Stockholm ökade.

Pensionsstiftelsen investerade totalt 791 miljoner kronor i gröna obligationer. Gröna obligationer är räntebärande värdepapper där upplånade medel används till miljö- och klimatrelaterade investeringsprojekt. Sammantaget har Pensionsstiftelsen hittills investerat drygt 1 500 miljoner kronor i gröna obligationer.

Under året har Pensionsstiftelsen inlett arbetet med att förbereda och anpassa verksamheten för de ändringar i lagstiftningen som förväntas träda ikraft i slutet av 2019 med anledning av genomförandet av det reformerade tjänstepensionsdirektivet (IORP 2). De föreslagna lagändringarna avser i första hand regler om investeringar och företagsstyrning.

Koncernstruktur

Pensionsstiftelsen äger Konsumentkooperationens pensionsstiftelse Fastighet Stockholm AB som genom dotterbolag äger fyra bostadsfastigheter i Stockholms län. Pensionsstiftelsen äger även 28,9 procent i Gyllenforsen Fastigheter KB och 50 procent i Gyllenforsen Förvaltning AB.

Koncernredovisning upprättas inte med stöd av 7 kap 3 § ÅRL.

Ekonomisk översikt

Pensionsstiftelsens intäkter utgörs av avkastningen på placerings-tillgångarna. Kostnaderna består av förvaltningskostnader och avkastningsskatt.

Kapitalförvaltning

Pensionsstiftelsens tillgångar ska enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. placeras på ett sådant sätt att lämplig riskspridning uppnås. Vidare ska tillgångarna placeras på det sätt som bäst gagnar dem som omfattas av stiftelsens ändamål och också i övrigt på ett aktsamt sätt.

Tillgångarna förvaltas i tre förvaltningsportföljer med olika sammansättning av tillgångsslagen och risknivå. Styrelsen för Pensionsstiftelsen har beslutat att Pensionsstiftelsen ska övergå till *en* förvaltningsportfölj för samtliga placeringstillgångar. Övergången till *en* förvaltningsportfölj kommer att ske i samband med årsavräkningen i december 2019.

Styrelsen har fastställt placeringsriktlinjer som styr Pensionsstiftelsens kapitalförvaltningsverksamhet. Placeringsriktlinjerna anger syftet med och målet för förvaltningen av tillgångarna, beskriver hur tillgångarna ska förvaltas för att målet ska uppnås samt anger riktlinjer för riskhantering och rapportering. I riktlinjerna anges bland annat vilka placeringar och placeringsmarknader som är tillåtna. Riktlinjerna ger också ett ramverk för fördelningen mellan tillgångsslag och marknader för respektive förvaltningsportfölj; Lågrisk, Mellanrisk och Högrisk.

Placeringar i aktier och räntebärande tillgångar följs regelbundet upp och utvärderas mot referensindex fastställda av verkställande direktören.

Pensionsstiftelsens tillgångar förvaltas av Pensionsstiftelsens kapitalförvaltning. Kapitalförvaltningen ansvarar för all riskstyrning, uppföljning och rapportering av samtliga placeringstillgångar, inklusive utlagda förvaltningsuppdrag.

Löpande förvaltning av aktier och räntebärande tillgångar är utlagt till Swedbank Robur Fonder AB och Swedbank Robur AB, som också ansvarar för en väsentlig del av värdepappersadministration avseende aktier och räntebärande tillgångar. JP Morgan hanterar mottagna och avgivna säkerheter för derivat.

Pensionsstiftelsens tillgångar förvaltas utifrån ett ansvarsfullt perspektiv. Det innebär bl.a. att samtliga tillgångar omfattas av placeringskriterier avseende klimat och miljö, mänskliga rättigheter och anti-korruption. Investeringar görs i allt större utsträckning i verksamheter som Pensionsstiftelsen bedömer bidrar till en hållbar utveckling. Ett exempel på detta är gröna obligationer, vilka utgör cirka 11 % av de räntebärande tillgångarna. Gröna obligationer är räntebärande värdepapper där upplånade medel används till miljö- och klimatrelaterade investeringsprojekt. Vidare bedriver Pensionsstiftelsen tillsammans med andra investerare arbete med att påverka de företag Pensionsstiftelsen investerar i att bedriva en mer hållbar verksamhet.

Marknadsvärdet för Pensionsstiftelsens tillgångar uppgick per 31 december 2018 till 24 843 (25 369) miljoner kronor fördelat på nedanstående tillgångar. Totalavkastningen var 110 (1 213) miljoner kronor.

Mkr	2018-12-31	2017-12-31
Räntebärande placeringar	13 731	13 788
Aktier	7 219	8 335
Fastigheter	3 390	2 988
Säkringsinstrument	41	9
Marknadsvärde placeringstillgångar (enligt totalavkastningstabeller)	24 380	25 120
Likvida medel	350	173
Nettofordringar/skulder	113	76
Summa	24 843	25 369

Under 2018 uppgick kostnaderna för kapitalförvaltningen till 19,5 (20,7) miljoner kronor eller 0,08 (0,08) procent av det genomsnittligt förvaltade kapitalet i Pensionsstiftelsen.

Marknadsutveckling

Året inleddes med fortsatt positiva konjunktursignaler och förväntningar om svagt stigande inflation, i Sverige, Europa och USA, och därmed förväntningar om kommande styrräntehöjningar från världens centralbanker. Detta ledde till stigande räntor i början av året. Senare under vintern noterades en fortsatt stark utveckling i USA. I Sverige och Europa kom emellertid signaler om att inflationen inte riktigt nådde upp till Riksbankens och ECB:s mål och att styrräntehöjningar skulle inträffa senare än vad marknaden hade förväntat sig. De svenska statsobligationsräntorna föll tillbaka och hade i slutet av våren sjunkit långt under nivåerna vid årets ingång. Under hösten kom tecken på avmattning i konjunkturen, vilket minskade trycket på räntehöjningar. I slutet av året hade de svenska 2-åriga statsobligationsräntorna fallit ytterligare, från cirka 0,25 procent vid årets ingång, till nivåer under noll.

I övrigt dominerades året av rubriker om handelskonflikten mellan främst USA och Kina och den oro som denna orsakade på finansmarknaderna. Brexitförhandlingar och budgetproblem i Italien gav upphov till funderingar kring stabiliteten inom EU.

Årets börsutveckling kan i sin helhet betecknas som volatil. Efter börsuppgångar i januari som relativt snabbt raderades ut inleddes i april en uppåtgående trend. Fram till september hade denna resulterat i uppgångar på över 11 procent för svenska aktier och 7 procent för globala aktier i genomsnitt.

I oktober tilltog dock oron för fortsatt handelskrig och nervositeten till följd av bolagsrapporter som inte riktigt nådde upp till högt ställda förväntningar. En period av snabbt fallande aktiekurser inleddes och vid årets slut hade all uppgång raderats ut och förbytt i negativa avkastningar. Vid årets slut hade den svenska börsen fallit cirka 4 procent. Den globala aktiemarknaden i sin helhet hade gått ner 7 procent i lokal valuta. Till följd av den successivt försvagade kronan, och därmed stigande utländska valutakurser, stannade nedgången på cirka 1 procent omräknat till svenska kronor.

Den svenska kommersiella fastighetsmarknaden var stark under år 2018. De främsta orsakerna till detta var låga räntor, en stark efterfrågan på fastigheter, en god tillgång på finansiering och stigande kontors- och butikshyror.

Avkastning

Den totala avkastningen i Pensionsstiftelsen 2018 uppgick till 0,4 procent, motsvarande 110 miljoner kronor. Under de senaste fem åren har avkastningen i genomsnitt varit 5,4 procent per år och under de senaste 15 åren 6,0 procent per år.

Det som i huvudsak förklarar totalavkastningen är respektive portföljs strategiska tillgångsfördelning. Den strategiska tillgångsfördelningen mellan aktier och räntebärande tillgångar avspeglar den risknivå som beslutats för respektive portfölj.

Lågrisk

Aktieandelen i Lågriskportföljen var vid utgången av året cirka 10 (11) procent. Andelen fastigheter var ca 15 (12) procent av de totala tillgångarna. Andelen räntebärande placeringar var vid årets slut cirka 75 (77) procent. Durationen i de räntebärande placeringarna har under året varit mellan 3 och 4 år.

Totalavkastningen 2018 på Lågriskportföljens tillgångar blev 2,0 (2,7) procent, motsvarande 18 (24) miljoner kronor. Mot bakgrund av den strategiska allokeringen är den huvudsakliga förklaringen till avkastningen främst en god utveckling för fastigheter. Räntebärande placeringar gav en svagt positiv avkastning medan aktier gav en svagt negativ avkastning.

Totalavkastningstabell

Konsumentkooperationens pensionsstiftelse (Lågrisk) 2018-12-31

Mkr	Marknadsvärde		Total avkastning					
	Ingående 2018-01-01	Utgående 2018-12-31	2018 Mkr	2018 %	2017 %	2016 %	2015 %	2014 %
Räntebärande placeringar	702	675	7	1,0	0,6	3,4	0,9	8,7
Aktier	107	86	0	-1,8	9,9	11,2	8,1	20,9
Alternativa placeringar	-	-	-	-	0,0	-0,1	-0,3	2,4
Fastigheter	119	134	11	9,2	9,1	15,9	18,8	7,5
Säkringsinstrument	-	0	0	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Summa	928	895	18	2,0	2,7	5,1	3,3	8,3

I tabellen ovan ingår inte behållningen på Lågriskportföljens verksamhetskonto. Behållningen var 45 (23) miljoner kronor 2018-12-31.

Mellanrisk

Aktieandelen i Mellanriskportföljen var vid utgången av året cirka 28 (31) procent. Andelen fastigheter var ca 14 (11) procent av de totala tillgångarna. Andelen räntebärande placeringar var vid årets slut cirka 58 (58) procent. Durationen i de räntebärande placeringarna har under året varit mellan 3 och 4 år.

Totalavkastningen 2018 på Mellanriskportföljens tillgångar blev 0,6 (4,8) procent, motsvarande 127 (971) miljoner kronor. Mot bakgrund av den strategiska allokeringen är den huvudsakliga förklaringen till avkastningen främst en god utveckling för fastigheter. Räntebärande placeringar gav en svagt positiv avkastning medan aktier gav en negativ avkastning.

Totalavkastningstabell**Konsumentkooperationens pensionsstiftelse (Mellanrisk)
2018-12-31**

Mkr	Marknadsvärde		Total avkastning					
	Ingående 2018-01-01	Utgående 2018-12-31	2018 Mkr	2018 %	2017 %	2016 %	2015 %	2014 %
Räntebärande placeringar	11 951	12 096	120	1,0	0,6	3,5	1,0	8,7
Aktier	6 713	5 948	-144	-3,4	10,5	13,5	6,6	22,1
Alternativa placeringar	-	-	-	-	0,0	-0,2	-3,4	2,6
Fastigheter	2 524	2 909	242	9,2	9,1	15,9	18,8	7,5
Säkringsinstrument	2	35	-91	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Summa	21 190	20 988	127	0,6	4,8	7,0	4,0	11,0

I tabellen ovan ingår inte behållningen på Mellanriskportföljens verksamhetskonto. Behållningen var 249 (119) miljoner kronor 2018-12-31.

Högrisk

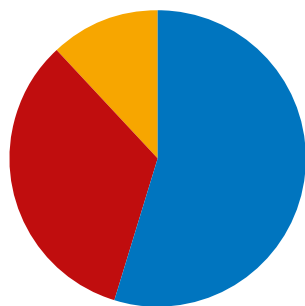
Aktieandelen i Högriskportföljen var vid utgången av året cirka 47 (51) procent. Andelen fastigheter var ca 14 (11) procent av de totala tillgångarna. Andelen räntebärande placeringar var vid årets slut cirka 38 (38) procent. Durationen i de räntebärande placeringarna har under året varit mellan 3 och 4 år.

Totalavkastningen 2018 på Högriskportföljens tillgångar blev -1,5 (7,4) procent, motsvarande -36 (218) miljoner kronor. Mot bakgrund av den strategiska allokeringen är den huvudsakliga förklaringen till den svaga avkastningen främst den negativa utvecklingen för aktier, vilka utgör nära hälften av portföljen. Trots en mycket god avkastning på fastigheter och en svagt positiv avkastning för räntebärande placeringar blev den totala avkastningen ändå negativ.

Totalavkastningstabell**Konsumentkooperationens pensionsstiftelse (Högrisk)
2018-12-31**

Mkr	Marknadsvärde		Total avkastning					
	Ingående 2018-01-01	Utgående 2018-12-31	2018 Mkr	2018 %	2017 %	2016 %	2015 %	2014 %
Räntebärande placeringar	1 136	959	10	0,9	0,5	3,4	1,1	8,7
Aktier	1 514	1 184	-28	-3,3	10,2	13,1	6,3	21,9
Alternativa placeringar	-	-	-	-	0,0	-0,1	-0,2	2,5
Fastigheter	345	347	32	9,2	9,1	15,9	18,8	7,5
Säkringsinstrument	7	7	-50	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Summa	3 002	2 497	-36	-1,5	7,4	8,0	4,1	12,0

I tabellen ovan ingår inte behållningen på Högriskportföljens verksamhetskonto. Behållningen var 56 (31) miljoner kronor 2018-12-31.

Tillgångarnas fördelning per 2018-12-31

- Räntebärande placeringar; 56,3%
- Aktier; 29,6%
- Fastigheter; 13,9%
- Säkringsinstrument; 0,2%
- Alternativa placeringar; 0,0%

Förändring i pensionsfonder

För varje företag som är anslutet till Pensionsstiftelsen beräknas kontinuerligt kapitalvärdet av de pensionsutfästelser som företaget tryggar i Pensionsstiftelsen per den 31 december respektive år. Pensionsfonden beräknas på företagets avsättningar till Pensionsstiftelsen, utbetalningar av pensioner och gottgörelse ur Pensionsstiftelsen samt företagets andel i Pensionsstiftelsens resultat.

Förvaltningskostnader

Kostnaderna för förvaltningen uppgick 2018 till 8,5 (7,4) miljoner kronor och omfattar bland annat hantering av pensionsfonder, internrevision och risk samt årsbokslut och externrevision. Delar av Pensionsstiftelsens verksamhet administreras av Folksam Service AB.

Kostnaderna för kapitalförvaltningen redovisas ovan under Kapitalförvaltning.

Ersättning till styrelse och verkställande direktör framgår av not 16.

Pensionsutbetalningar och gottgörelse ur Pensionsstiftelsen

Pensionsstiftelsen har under året betalat ut pensioner för arbetsgivarnas räkning med 1 041 (1 013) miljoner kronor samt lämnat gottgörelse för inlösen i försäkring med 1,6 (2,2) miljoner kronor och för andra kostnader med 31,6 (28,9) miljoner kronor.

Angående Pensionsstiftelsens resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande bokslutskommentarer.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2018	2017
<i>Intäkter</i>			
Resultat från värdepapper och fordringar	Not 2	103 769	995 316
Summa intäkter		103 769	995 316
<i>Kostnader</i>			
Förvaltningskostnader	Not 3	-8 530	-7 391
Summa kostnader		-8 530	-7 391
Rörelseresultat		95 239	987 925
Skatt på årets resultat	Not 4	-31 723	-41 759
Årets resultat		63 516	946 166

Balansräkning

Tillgångar, belopp i tkr	Not	2018-12-31	2017-12-31
Anläggningstillgångar			
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Aktier och andelar i koncernföretag	Not 5	300 298	300 298
Aktier och andelar i intresseföretag	Not 6	691 456	705 147
Lån till koncernföretag	Not 7	233 763	233 763
Lån till intresseföretag	Not 8	411 107	-
Företagsägd kapitalförsäkring		638	586
Summa anläggningstillgångar		1 637 262	1 239 794
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Skattefordringar		1 891	3 294
Övriga fordringar		216 116	149 212
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	Not 12	242 910	145 992
Summa kortfristiga fordringar		460 917	298 499
<i>Placeringsstillgångar</i>			
Värdepappersinnehav	Not 9	20 399 499	21 359 731
Lånefordringar	Not 10	-	114
Summa placeringsstillgångar		20 399 499	21 359 845
Kassa och bank		756 440	788 374
Summa omsättningstillgångar		21 616 856	22 446 718
Summa tillgångar		23 254 118	23 686 512
Eget kapital och skulder, belopp i tkr		2018-12-31	2017-12-31
<i>Eget kapital</i>			
Företagens pensionsfonder		22 480 654	23 012 689
Kvarstående värdesäkringsmedel		591 164	588 047
Summa eget kapital		23 071 818	23 600 737
<i>Avsättningar</i>			
Övriga avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		741	676
Summa avsättningar		741	676
<i>Långfristiga skulder</i>			
Skulder till kreditinstitut		15 512	15 632
Summa långfristiga skulder		15 512	15 632
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Övriga skulder		115 191	66 310
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Not 13	50 856	3 157
Summa kortfristiga skulder		166 047	69 467
Summa eget kapital och skulder		23 254 118	23 686 512

Rapport över förändring i eget kapital

Belopp i tkr	Företagens pensionsfonder	Kvarstående värdesäkringsmedel	Kapitalpåverkande poster
Vid årets början	23 012 689	588 047	-
Årets resultat	-	-	63 516
Uttag för utbetalda pensioner	-1 040 906 ¹⁾	-	
Företagens gottgörelser för pensionskostnader	-33 175 ²⁾	-	
lanspråktaga värdesäkringsmedel		- ⁴⁾	
Företagens avsättningar	481 647 ³⁾	0	
Kapitalisering av löpande avkastning	60 399 ⁵⁾	3 117 ⁵⁾	-63 516
Vid årets slut	22 480 654 ⁶⁾	591 164 ⁷⁾	0

	2018	2017
¹⁾ För företagens räkning har pensionsstiftelsen utbetalat pensioner		
- ålderspension	-905 251	-889 303
- pensionstillägg	-135 655	-123 913
Summa utbetalda pensioner	-1 040 906	-1 013 216
²⁾ Ur företagens överskott i pensionsfonderna har företagen gottgjort sig för		
- andra pensionskostnader för sina anställda	-31 573	-28 882
- inlösen av pensionsrätt i försäkring	-1 602	-2 177
Summa gottgörelse	-33 175	-31 059
³⁾ Företagens avsättningar		
- inbetalning för utbetalda pensioner för att täcka underskottet i pensionsfonden	323 932	188 744
- frivillig inbetalning	15 824	105 953
- avsättningar för att trygga gjorda pensionsutfästelser	141 891	48 069
Summa avsättningar	481 647	342 766
⁴⁾ Lanspråktaga värdesäkringsmedel		
- värdesäkringsavgift sjuk- och familjepension	-	6
- premie familjeskydd	-	-18
Summa ianspråktaga värdesäkringsmedel	-	-12

⁵⁾ Efter att värdesäkringsfonden gottskrivits med ränta på 0,62 (5,00) procent har överskotten i sin helhet tillförts företagens pensionsfonder.

⁶⁾ Företagens pensionsfonder ska minst uppgå till pensionsreserven per 31 december. Vid beräkning av företagens pensionsreserv har tillämpats de grunder som fastställts av styrelsen för Konsumentkooperationens pensionsstiftelse på uppdrag av parterna för KTP-planen. Vid beräkningen av pensionsåtaganden per 2018-12-31 tillämpades en diskonteringsränta på 2,0 procent före avdrag för avkastningsskatt och omkostnader. Pensionsreserven uppgår till 23 173 (22 864) miljoner kr per 31 december 2018.

Vid beräkning av företagens överskott i pensionsfonden ska Pensionsstiftelsens tillgångar enligt Lag (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. värderas utifrån ett bedömt verkligt värde på balansdagen. Detta värde uppgår till 24 843 (25 369) miljoner kronor. Företagens överskott utgörs av detta värde minskat med pensionsreserven, kvarstående värdesäkringsmedel samt Pensionsstiftelsens särskilda garantifond som uppgår till 40 (39) miljoner kronor. Överskottet uppgår till 1 039 miljoner kronor.

⁷⁾ Kvarstående värdesäkringsmedel per avtalsområde

KFO-PTK	379 203
KFO-Handels	95 783
AFO-Handels	75 840
ABFF-Handels	6
KFO-FTF/Handels/Akademikerförbunden	40 330
Övriga	2
	591 164

Noter

Not 1. Redovisnings- och värderingsprinciper

Samtliga belopp är angivna i tkr om inget annat anges.

Allmänna redovisningsprinciper

Allmän information

Årsredovisningen har upprättats enligt Årsredovisningslagen (1995:1554) och enligt Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 (K3).

Redovisningsprinciperna är oförändrade mot föregående år.

Värderingsprinciper

Beräkning av realiserat och orealiserat resultat

För tillgångar som värderas till anskaffningsvärde utgör realisationsvinsten den positiva skillnaden mellan försäljningspris och bokfört värde. För placeringstillgångar värderade till verkligt värde är realisationsvinsten den positiva skillnaden mellan försäljningspris och anskaffningsvärde. Tidigare redovisat orealiserat resultat vänds vid realisering. Pensionsstiftelsen beräknar inte upplupet anskaffningsvärde på obligationer eftersom Pensionsstiftelsen saknar tillräckligt med historik för att korrekt kunna utföra denna beräkning.

Skatt

Pensionsstiftelsen är skattepliktig enligt lagen om avkastningsskatt. Underlag för beräkningen av avkastningsskatt utgörs av Pensionsstiftelsens marknadsvärderade tillgångar vid ingången av räkenskapsåret, reducerat med finansiella skulder.

Finansiella anläggningstillgångar

Aktier i koncern- och intresseföretag värderas till anskaffningsvärde efter avdrag för erforderliga nedskrivningar. Utdelning redovisas som intäkt i resultaträkningen. Lån till koncernföretag värderas till nominellt belopp.

Finansiella instrument

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan kassa och bank, övriga fordringar, aktier och andelar, lånefordringar samt obligationer och andra räntebärande värdepapper. Bland skulder återfinns övriga skulder.

En finansiell tillgång eller skuld redovisas i balansräkningen när företaget blir part till instrumentets avtalsenliga villkor. En finansiell tillgång bokas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödet från tillgången upphör, regleras eller när företaget förlorar kontrollen över den.

En finansiell skuld, eller del av finansiell skuld, bokas bort från balansräkningen när den avtalade förpliktelsen fullgörs eller på annat sätt upphör.

Klassificering och värdering av finansiella instrument

Finansiella instrument som inte är derivat redovisas initialt till anskaffningsvärde motsvarande instrumentets verkliga värde med tillägg för transaktionskostnader för alla finansiella instrument förutom de som tillhör kategorin innehas för handel, vilka redovisas till verkligt värde exklusive transaktionskostnader.

Derivatinstrument redovisas både initialt och löpande till verkligt värde. Värdeökningar respektive värdeminskningar samt i förekommande fall betald och upplupen ränta på derivat redovisas som nettoresultat av finansiella transaktioner.

Finansiella tillgångar som innehas för handel

Pensionsstiftelsen har som princip att hänföra samtliga placeringstillgångar som inte är lånefordringar till kategorin Finansiella tillgångar som innehas för handel. Pensionsstiftelsen utvärderar löpande kapitalförvaltningens verksamhet på basis av verkliga värden.

Lånefordringar och övriga fordringar

Lånefordringar redovisas till nominellt belopp plus upplupen ränta. Övriga fordringar redovisas till det belopp som beräknas inflyta, d.v.s efter avdrag för osäkra fordringar.

Andra finansiella skulder

Övriga skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Beräkning av verkligt värde

Aktier och andelar värderas till verkligt värde. Akter och andelar som är officiellt noterade värderas med hjälp av senaste officiella köpkurs, i lokal valuta.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde. Både svenska och utländska obligationer och andra räntebärande värdepapper med officiell handel marknadsvärderas dagligen med hjälp av senaste officiella köpkurs i lokal valuta.

Börshandlade ränte- och aktieterminer tas upp till det verkliga värdet utifrån senaste officiella köp- eller säljkurs. Valuteterminer värderas med hjälp av noterad köpkurs mot kronor för aktuell valuta vid värderingsdagens slut och yieldkurvor för de två valutorna för aktuell löptid. Transaktionskostnader för derivat kostnadsförs.

Gottgörelser, inlösen samt företagens inbetalningar

Gottgörelse från Pensionsstiftelsen redovisas direkt mot eget kapital. Även företagens avsättningar och övriga inbetalningar, inlösen av pensionsrätter, ianspråktaga värdesäkringsmedel samt medel i garantifonden redovisas direkt mot eget kapital.

Not 2. Resultat från värdepapper och fordringar

	2018-12-31	2017-12-31
Ränteintäkter	255 543	285 726
Utdelning på aktier och andelar	523 465	267 163
Orealiserat resultat, netto	-933 487	447 449
Orealiserade vinster räntebärande	1 840	117
Orealiserade vinster aktier och andelar	2 731	652 045
Orealiserade förluster aktier och andelar	-933 660	-2 868
Orealiserade förluster räntebärande	-4 398	-201 845
Realisationsresultat räntebärande, netto	-91 351	21 954
Realisationsvinst räntebärande	353 942	512 537
Realisationsförlust räntebärande	-445 293	-490 583
Realisationsresultat aktier och andelar, netto	333 900	155 587
Realisationsvinst aktier och andelar	1 516 469	877 778
Realisationsförlust aktier och andelar	-1 182 568	-722 191
Valutaresultat valutatermin, netto	78 498	-136 746
Valutakursvinst	317 543	234 255
Valutakursförlust	-299 864	-141 419
Orealiserade kursvinster	169 276	62 048
Orealiserade kursförluster	-108 457	-291 630
Driftskostnader kapitalförvaltning	-19 475	-20 741
Räntekostnader	-38 903	-29 260
Transaktionskostnader	-1 573	-1 411
Övriga kostnader	-2 848	5 595
Summa	103 769	995 316

Not 3. Förvaltningskostnader

	2018-12-31	2017-12-31
Personalkostnader och styrelsearvode	-3 715	-3 735
Arvode KPMG AB	-290	-379
Revisionsuppdrag	-244	-231
Andra tjänster	-46	-148
Övriga kostnader	-4 525	-3 277
Administration	-1 310	-1 290
Internrevision	-378	-378
Risk	-156	-158
Ekonomi	-585	-308
Bolagsjuridik	-485	-
Compliance	-65	-
Övriga kostnader	-1 546	-1 143
Summa	-8 530	-7 391

Not 4. Skatt

	2018-12-31	2017-12-31
Avkastningsskatt	-14 495	-14 581
Avkastningsskatt 2016 ¹⁾	-	-11 447
Utländsk källskatt	-17 228	-15 731
Summa	-31 723	-41 759

¹⁾ Skatt år 2016 pga justerad spärrbeloppberäkning.

Not 5. Aktier och andelar i koncernföretag

	2018-12-31	2017-12-31
Bokfört värde vid årets början	300 298	300 298
Bokfört värde vid årets slut	300 298	300 298

Koncernföretag	Organisations-nummer	Antal	Anskaffningsvärde	Eget kapital
Konsumentkooperationens pensionsstiftelse Fastighet Stockholm AB	556810-7097	1000	300 298	679 640

Bedömt marknadsvärde

Geografisk marknad	Typ av fastighet	Kontrakterad årshyra ¹⁾	Driftsöverskott ²⁾	Direktavkastning ³⁾	Marknadsvärde	Marknadsvärde, kr/kvm ⁴⁾	Avkastningskrav ⁵⁾
Svealand	Bostäder	24 568	14 310	1,8%	791 900	50 610	1,3-2,0%

¹⁾ Hyreskontrakt per 1 januari omräknat till helår

²⁾ Driftsöverskott omräknat med hyreskontrakt per 1 januari

³⁾ Driftsöverskott omräknat med hyreskontrakt per 1 januari i förhållande till marknadsvärde

⁴⁾ Marknadsvärde per kvm lokalaarea (exkl garage)

⁵⁾ Vid värderingarna tillämpade avkastningskrav

Värderingsantaganden, genomsnitt

Inflationsantagande År 1	2,0%
Kalkylränta restvärde	3,8%
Direktavkastningskrav restvärde	1,8%
Långsiktig vakansgrad	1,6%
Drift & underhållskostnader År 1	522 kr/kvm
Investeringar År 1	0 kr/kvm
Marknadshyra (vid noll vakans)	1578 kr/kvm

Not 6. Aktier och andelar i intressebolag

	2018-12-31	2017-12-31
Bokfört värde vid årets början	705 147	665 601
Ovillkorat aktieägartillskott Gyllenforsen Fastigheter KB	175 884	-
Ovillkorat aktieägartillskott Gyllenforsen Förvaltning AB	304	-
Återbetalning till ägarna	-469 022	-
Resultatandel i Gyllenforsen Fastigheter KB	279 143	39 546
Bokfört värde vid årets slut	691 456	705 147

Intressebolag	Organisations-nummer	Antal	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Gyllenforsen Fastigheter KB	969640-2339	289 000	691 031	1 977 128
Gyllenforsen Förvaltning AB	556368-8745	1000	425	6 841
Totalt Aktier och andelar i intressebolag			691 456	1 983 969

Not 7. Lån till koncernföretag

	2018-12-31	2017-12-31
Bokfört värde vid årets början och slut	233 763	233 763
Summa	233 763	233 763

Not 8. Lån till intresseföretag

	2018-12-31	2017-12-31
Bokfört värde vid årets början	-	-
Förändring	411 107	-
Bokfört värde vid årets slut	411 107	-

Not 9. Placeringsstillgångar

	2018-12-31	2017-12-31
Utländska marknadsnoterade aktier	4 226 722	4 986 058
Svenska marknadsnoterade aktier	2 857 922	3 188 474
Utländska onoterade aktier	24	52
Aktieterminer	-	1 775
Valuteterminer	43 784	30 068
Ränteterminer	-	52
Noterade aktiefonder	84 777	105 854
Obligationer och andra värdepapper	13 186 269	13 047 398
Bokfört värde vid årets slut	20 399 499	21 359 731
Marknadsvärde vid årets slut	20 399 499	21 359 731

Not 10. Lånefordringar

	2018-12-31	2017-12-31
Bokfört värde vid årets början	114	124
Reglerade fordringar	-9	-9
Lösen lån	-105	-
Bokfört värde vid årets slut	-	114

Not 11. Redovisat värde per kategori av finansiella instrument

	2018-12-31	2017-12-31
Finansiella tillgångar		
Innehas för handel	20 488 677	21 466 075
varav aktiederivat	-	1 775
varav valutaderivat	43 784	30 068
varav räntederivat	2 896	59
Lånefordringar och kundfordringar	1 761 406	1 210 982
Summa finansiella tillgångar	22 250 083	22 677 057
Finansiella skulder		
Innehas för handel	5 345	26 473
varav aktiederivat	832	3 563
varav valutaderivat	3 562	21 705
varav räntederivat	951	1 205
Övriga finansiella skulder	166 324	55 432
Summa finansiella skulder	171 669	81 905

I Pensionsstiftelsen görs derivattransaktioner med syfte att hantera aktie-, valuta- och ränterisker. Pensionsstiftelsen tillämpar inte säkringsredovisning och samtliga derivatinstrument kategoriseras därför som "Finansiella tillgångar och finansiella skulder som innehas för handel". Derivatinstrument med positivt verkligt värde redovisas som tillgångar på raden "Placeringsstillgångar" i balansräkningen. Derivatinstrument med negativt verkligt värde redovisas som skulder på raden "Övriga skulder" i balansräkningen.

Not 12. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2018-12-31	2017-12-31
Upplupna räntor	89 179	106 344
Sålda, ej likviderade värdepapper	153 731	38 978
Övriga fordringar	-	670
Summa	242 910	145 992

Not 13. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2018-12-31	2017-12-31
Upplupna sociala avgifter	83	86
Semesterreserv	82	65
Köpta, ej likviderade värdepapper	37 879	48
Övrigt	12 812	2 959
Summa	50 856	3 157

Not 14. Ställda säkerheter

	2018-12-31	2017-12-31
Pant för derivatinstrument	133 466	147 063
Summa	133 466	147 063

Not 15. Eventualförpliktelser

	2018-12-31	2017-12-31
Solidariskt betalningsansvar för skulder i handelsbolag ¹⁾	7 739	16 061
Varav till förmån för koncern-/intresseföretag	7 739	16 061

¹⁾ Jämförelsetal avseende solidariskt betalningsansvar för skulder i handelsbolag har justerats.

Not 16. Anställda och personalkostnader

Verkställande direktören och en medarbetare har under året varit anställda i Pensionsstiftelsen. Dessutom har 29 medarbetare som tillhör den gemensamma kapitalförvaltningen inom Folksam varit tillikaanställda i Pensionsstiftelsen. Personalkostnaderna för dessa medarbetare ingår i kostnaden för kapitalförvaltningen under året.

Principer för ersättning till ledande befattningshavare

Till styrelsens ledamöter utgår arvoden och sammanträdesersättningar enligt styrelsens beslut. Ersättning till verkställande direktören utgörs av grundlön, övriga förmåner och pension. Ingen rörlig ersättning utgår.

2018		Rörlig	Övriga	Pensions-	Sociala
Löner, ersättningar och övriga förmåner	Grundlön/arvode	ersättning	förmåner/ ersättningar	kostnader	kostnader
Manfred Krieger, styrelseordförande	63	-	0	-	20
Styrelseledamöter	427	-	2	-	112
Verkställande direktören	1 197	-	9	377	379
Övriga anställda	631	-	5	293	200
Summa	2 318	-	16	670	711

2017		Rörlig	Övriga	Pensions-	Sociala
Löner, ersättningar och övriga förmåner	Grundlön/arvode	ersättning	förmåner/ ersättningar	kostnader	kostnader
Manfred Krieger, styrelseordförande	63	-	-	-	20
Styrelseledamöter	452	-	2	-	83
Verkställande direktören	1 179	-	7	442	372
Övriga anställda	625	-	7	283	199
Summa	2 319	-	16	725	674

Pension

Verkställande direktörens pensionsålder är 65 år. Pension utgår enligt gällande avtal. Utöver förmåner enligt socialförsäkringsbalken ska Pensionsstiftelsen bekosta pensionsförmåner för verkställande direktören motsvarande 30 procent av den årliga bruttolönen. Enligt avtal med vd utfäster Pensionsstiftelsen under anställningstiden en familjepension på totalt 5,1 miljoner kronor vilken avräknas mot uppsamlat pensionskapital. När pensionskapitalet uppgår till 5,1 miljoner kronor upphör utfästelsen om familjepension att gälla.

Uppsägning och avgångsvederlag

För verkställande direktören gäller en uppsägningstid på sex månader vid uppsägning från Pensionsstiftelsens sida. Även vid uppsägning från verkställande direktörens sida gäller en uppsägningstid på sex månader. Avgångsvederlag utgår för vd med 12 månadslöner.

Not 17. Avstämning av totalavkastningstabell

Tkr	Utgående marknads- värde 2018-12-31	Totalavkastning 2018
Räntebärande		
Obligationer	13 184 316	
Upplupen ränta på räntebärande värdepapper	87 969	
Upplupen ränta räntederivat	943	
Ränteterminer	1 002	
Likvida medel	445 902	
Räntebärande innan värderingsskillnader	13 720 131	161 427
Värderingsskillnader IFRS ¹⁾ / Avkastningsvärdering ²⁾	10 744	-24 606
Räntebärande enligt TAT	13 730 876	136 820
Aktier		
Aktier och andelar	7 169 445	
Aktierelaterade fordringar och skulder	4 206	
Akteterminer	-832	
Likvida medel som ingår i tillgångslaget	38 762	
Aktier innan värderingsskillnader	7 211 581	-170 891
Värderingsskillnader IFRS ¹⁾ / Avkastningsvärdering ²⁾	6 926	-1 330
Aktier enligt TAT	7 218 507	-172 221
Fastigheter		
Aktier i intresseföretag	691 456	
Aktier i koncernföretag	300 298	
Lån till intresseföretag	411 107	
Lån till koncernföretag	233 763	
Fastigheter innan värderingsskillnader	1 636 623	280 438
Övervärden pga marknadsvärderade tillgångar	1 753 184	4 609
Fastigheter enligt TAT	3 389 807	285 048
Säkringsinstrument		
Ränte- och valutaderivat som ingår i tillgångslaget Säkringsinstrument	40 222	
Säkringsinstrument innan värderingsskillnader	40 222	-164 453
Värderingsskillnader IFRS ¹⁾ / Avkastningsvärdering ²⁾	930	24 480
Säkringsinstrument enligt TAT	41 152	-139 973
Summa placeringsstillgångar enligt TAT	24 380 341	109 675

¹⁾ Värdering av tillgångar i enlighet med IFRS, International Financial Reporting Standards.

²⁾ Värdering av tillgångar i enlighet med etablerad standard för avkastningsberäkningar, d.v.s. värdering med utgångspunkt i medelkurs för noterade värdepapper och upplupen ränta t.o.m. likviddag avseende räntebärande värdepapper, jämte andra skillnader gentemot IFRS.

Not 18. Händelser efter balansdagen

Inga väsentliga händelser har inträffat efter balansdagen.

Årsredovisningens undertecknande

Stockholm den 13 mars 2019

Manfred Krieger
Ordförande

Harriet Pontán

Lasse Thörn

Robert Söderhjelm

Hanna Becker

Gunilla Dahmm

Linda Palmetzhofer

Christoffer Ahlqvist

Anders Johansson

Dan Wallberg

Katrin Röcklinger
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den 13 mars 2019

KPMG AB
Magnus Ripa
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse
org.nr 802001-8423

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Konsumentkooperationens pensionsstiftelse för år 2018.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera stiftelsen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Konsumentkooperationens pensionsstiftelse år 2018.

Vi har inte funnit att någon styrelseledamot företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt tryggandelagen och stadgarna.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Stockholm den 13 mars 2019

KPMG AB

Magnus Ripa
Auktoriserad revisor

Konsumentkooperationens pensionsstiftelse

Postadress: 106 60 Stockholm Telefon: 0771-960 960
Huvudkontor: Bohusgatan 14 Kundservice: 020-485 485
Webbplats: folksam.se/arbetsgivare/pensionsstiftelsen